

ΟΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΑ - Πρωτοβουλία Πολιτών για την Κοινωνική Κατοικία και την Υποστήριξη της Κοινωνικής Ένταξης των Τσιγγάνων Πολιτών

Μη κυβερνητική οργάνωση τοπικής εμβέλειας που ασχολείται με την οικιστική αποκατάσταση των Τσιγγάνων και την

υποστήριξη της κοινωνικής τους ένταξης. Υλοποιεί προγράμματα συμβουλευτικής και δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και των υπηρεσιών που ασχολούνται με θέματα Τσιγγάνων.

Διεύθυνση: Πτολεμαίων 35 & Συγγρού Θεσσαλονίκη 54630

Χώρα: Ελλάδα

Τηλέφωνο: 2310 326419

FAX: 2310 309768

Email: info@oikokoinonia.gr

ΟΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

**Η υποχρέωση στην τακτοποίηση της Αστικής και Δημοτικής κατάστασης του πολίτη και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν:
8 ερωτήσεις και περισσότερες απαντήσεις**

1. Τι ορίζεται ως Αστική και Δημοτική κατάσταση;

Κάθε πρόσωπο ενταγμένο σε ένα κοινωνικό σύνολο, προσδιορίζεται εξατομικευμένα από μια σειρά γεγονότων και πληροφοριών που αφορούν αποκλειστικά και μόνο στο ίδιο και είναι καταγεγραμμένα σε ειδικούς καταλόγους (Βιβλία, ηλεκτρονικά αρχεία) υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης και ειδικότερα των Ληξιαρχείων. Δημοτολογίων και Μητρώων Αρρένων των Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας, των Ειδικών Ληξιαρχείων και των Ελληνικών Προξενικών Αρχών. Τα γεγονότα αυτά που προσδιορίζουν την προσωπική κατάσταση κάθε ανθρώπου είναι η γέννηση, ο γάμος, ο θάνατος και επακόλουθα μια σειρά άλλων γεγονότων που αλλάζουν την προσωπικά στοιχεία, όπως είναι η ονοματοδοσία, βάπτισμα, υιοθεσία, η αφάνεια, το διαζύγιο.

Η καταχώριση και τακτοποίηση όλων αυτών των προσωπικών στοιχείων κατά τον τρόπο που απαιτεί η Πολιτεία συνιστούν την αστική και δημοτική κατάσταση του κάθε έλληνα πολίτη.

Σήμερα στο πλαίσιο των Υπηρεσιών των Δήμων και Κοινοτήτων λειτουργούν οι Υπηρεσίες (Διευθύνσεις, Τμήματα) των Ληξιαρχείων, των Δημοτολογίων και των Μητρώων Αρρένων (μόνο για τους άνδρες). Η λειτουργία όλων αυτών των υπηρεσιών διέπεται από το Ν. 341/1976, όπως τροποποιήθηκε με νεότερες διατάξεις περί Ληξιαρχικών πράξεων, Π.Δ. 410/95. Π.Δ.497/91, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2307/95 και τον Ν. 2503/97 «Περί Δημοτολογίου».

2. Ποιες είναι ακριβώς οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών που ασχολούνται με την Αστική και Δημοτική κατάσταση του πολίτη;

ΛΗΞΙΑΡΧΕΙΑ:

Είναι υπηρεσίες των Δήμων και Κοινοτήτων όλης της χώρας. Τα ληξιαρχεία συγκροτούνται με βάση τη ληξιαρχική περιφέρεια που καλύπτει τη γεωγραφική έκταση κάθε Δήμου ή κάθε Κοινότητας. Στα Ληξιαρχεία τηρούνται ληξιαρχικά βιβλία γεννήσεων, γάμων, θανάτων και εκθέσεων. Στα Βιβλία αυτά καταχωρούνται ειδικότερα οι γεννήσεις, οι ονοματοδοσίες, οι υιοθεσίες, μεταβολές επωνύμου, η αφάνεια, οι γάμοι, τα διαζύγια, οι ακυρώσεις γάμου, οι θάνατοι και γενικά κάθε γεγονός που αφορά στην προσωπική κατάσταση του προσώπου και έχει νομική συνέπεια και σχέση με την κρατική λειτουργία (π.χ. καθορισμός ή κτήση ιθαγένειας, έκδοση δελτίων αστυνομικής ταυτότητας, στρατολογικά θέματα).

Τα Ειδικά Ληξιαρχεία μπορούν να συσταθούν με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 50.000 κατοίκους και εξυπηρετούν ειδικές ληξιαρχικές ανάγκες, όπως την εγγραφή ληξιαρχικών γεγονότων του εξωτερικού. Κάθε ληξιαρχικό γεγονός που συμβαίνει στα όρια ενός Δήμου της χώρας δηλώνεται άμεσα στο αρμόδιο Ληξιαρχείο όπου συντάσσεται ληξιαρχική πράξη για την οποία ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει αντίγραφο όταν χρειάζεται. Τα ληξιαρχεία χορηγούν αντίγραφα ή αποσπάσματα ληξιαρχικών πράξεων γέννησης, γάμου, θανάτου.

Οι ελληνικές προξενικές αρχές λειτουργούν επίσης ως ληξιαρχεία για τα καταγεγραμμένα ληξιαρχικών γεγονότων που γίνονται στην αλλοδαπή και αφορούν τους Έλληνες που μένουν εκεί.

ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΑ:

Είναι δημοτικές υπηρεσίες που τηρούν το δημοτολόγιο δηλαδή τον κατάλογο των δημοτών, όσων δηλαδή προσώπων ανήκουν και είναι εγγεγραμμένοι στο συγκεκριμένο Δήμο της χώρας. Κάθε Έλληνας υπήκοος είναι δημότης ενός δήμου ή μιας κοινότητας. Στο δημοτολόγιο είναι εγγεγραμμένοι μόνο Έλληνες πολίτες και καταχωρούνται με βάση την οικογενειακή μερίδα που τηρείται για τον καθένα και την οικογένεια του. Μετά τη σύνταξη κάθε ληξιαρχικής πράξης σε οποιοδήποτε ληξιαρχείο της χώρας ακολουθεί η υποχρέωση καταχώρισης της πράξης αυτής στο Δήμο ή την Κοινότητα όπου ο κάθε πολίτης διατηρεί την οικογενειακή του μερίδα.

ΜΗΤΡΩΑ ΑΡΡΕΝΩΝ:

Είναι δημοτικές υπηρεσίες που τηρούν καταλόγους των αρρένων πολιτών από τη στιγμή που θα γεννηθούν προκειμένου να παρακολουθείται και να τακτοποιείται η στρατολογική κατάσταση των δημοτών. Σε κάθε Νομαρχία και κάθε στρατολογικό γραφείο τηρούνται όμοια αντίτυπα του μητρώου αρρένων όλων των δήμων και κοινοτήτων που υπάγονται στην περιφέρειά τους. Όλοι οι άρρενες Έλληνες υπήκοοι που διαμένουν είτε στο εσωτερικό ή το εξωτερικό της χώρας υποχρεωτικά εγγράφονται σε μητρώο αρρένων δήμου ή κοινότητας του Κράτους. Το ίδιο ισχύει και για όσους αποκτούν στη διάρκεια της ζωής τους την ελληνική ιθαγένεια.

3. Ποιος και πότε πρέπει να δηλώνει τα Ληξιαρχικά γεγονότα στις αρμόδιες υπηρεσίες των Δήμων;

Κάθε ληξιαρχικό γεγονός πρέπει να δηλώνεται από τα πρόσωπα που έχουν σχέση με αυτό.

Πιο συγκεκριμένα:

Για τη γέννηση, υπόχρεοι να δηλώσουν το γεγονός είναι ο πατέρας του παιδιού, ο γιατρός ή η μαία που παρέστησαν στον τοκετό; ενώ η δήλωση μπορεί να γίνει και από το διευθυντή του νοσηλευτικού ιδρύματος που γεννήθηκε το παιδί, από τη μητέρα και κάθε πρόσωπο που παρέστη στον τοκετό, Η δήλωση πρέπει να γίνει μέσα σε δέκα ημέρες από τη γέννηση, αλλιώς επιβάλλεται πρόστιμο από το ληξιαρχείο.

Για την ονοματοδοσία δηλαδή τη δήλωση ονόματος του παιδιού χωρίς να γίνει βάπτισμα, πρέπει να κάνουν δήλωση ενώπιον του ληξιαρχου και οι δύο γονείς ή ο ένας με εξουσιοδότηση του άλλου θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής ή ο γονέας που έχει τη γονική μέριμνα του παιδιού σε περίπτωση άγαμης ή διαζευγμένης μητέρας ή διαζευγμένου πατέρα.

Για τη βάπτισμα υποχρεωμένοι να κάνουν δήλωση είναι ο γονείς του παιδιού . ο ανάδοχος και ο συγγενής εξ αίματος, μέσα σε 90 ημέρες από την ημέρα τέλεσης της βάπτισμας.

Για το θάνατο, υποχρεωμένοι να κάνουν δήλωση είναι οι πλησιέστεροι συγγενείς και ο οποιοσδήποτε λαμβάνει άμεση και προσωπική γνώση του γεγονότος του θανάτου μέσα σε 24 ώρες από αυτόν. Αν η δήλωση γίνεται μετά την παρέλευση των 24 ωρών χρειάζεται εισαγγελική παραγγελία. Εάν γίνει αργότερα χρειάζεται δικαστική απόφαση.

Σε κάθε περίπτωση από τις παραπάνω η υποχρέωση είναι διαζευκτική και εάν γίνει από κάποιο πρόσωπο δεν χρειάζεται να επαναληφθεί.

4. Πού εντοπίζεται το πρόβλημα στον Τσιγγάνικο πληθυσμό;

Η τακτοποίηση της αστικής και Δημοτικής κατάστασης των πολιτών αποτελεί τη νομική «απόδειξη» της ύπαρξής τους: της προσωπικής και οικογενειακής τους κατάστασης και γενικότερα της κοινωνικής τους ένταξης στο πλαίσιο της ευνομούμενης πολιτείας.

Η αναγκαιότητα αυτή συντρέχει φυσικά και στο πρόσωπο των Τσιγγάνων προκειμένου να αποκτήσουν την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη - εάν δεν την έχουν ήδη από τη γέννηση τους - και την ένταξη τους στην οργανωμένη κοινωνία. Η τακτοποίηση της αστικής κατάστασης του Τσιγγάνου πολίτη είναι αναγκαία για να αποδεικνύει τις σχέσεις που υπάρχουν στο πλαίσιο της οικογένεια του (συγγένεια) και της θέσης του ως πολίτη στο Δήμο ή την Κοινότητα που κατοικεί. Αντίθετα η μη τακτοποίηση όλων των προσωπικών αυτών στοιχείων, δημιουργεί έναν βασικό παράγοντα κοινωνικού αποκλεισμού του. αφού η κτήση και η άσκηση όλων των πολιτικών δικαιωμάτων που έχουν σχέση με τα βασικούς τομείς οργάνωσης της πολιτείας, δηλαδή την υγεία, την εκπαίδευση, την απασχόληση, την κατοικία, το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, προϋποθέτει τουλάχιστον την ταυτοποίηση του προσώπου.

Η εμπειρία αποδεικνύει ότι οι Τσιγγάνοι έρχονται αντιμέτωποι με τις εκκρεμότητες στην αστική και δημοτική τους κατάσταση, όταν θέλουν να διευθετήσουν προσωπικές τους υποθέσεις για να αξιοποιήσουν κάποια δικαιώματα τους, δηλαδή όταν χρειαστούν πιστοποιητικά από τους Δήμους για να εγγράψουν τα παιδιά τους στο σχολείο, για να νοσηλευτούν ή να γεννήσουν τα παιδιά τους, για να πάρουν κάποια οικονομικά βοηθήματα από την Πολιτεία, για να αποκτήσουν άδειες κυκλοφορίας αυτοκινήτων επαγγελματικών, για να πάρουν άδεια μικροπωλητή ή πωλητή αγορών, για να τακτοποιήσουν τη στρατολογική τους κατάσταση.

Οι χρόνιες εκκρεμότητες στον τομέα αυτόν, όταν δηλαδή δεν υπάρχουν καθόλου εγγραφές ή λανθασμένες εγγραφές των ληξιαρχικών στοιχείων, επιλύονται δύσκολα και μόνο με την παρέμβαση των Δικαστικών αρχών (Εισαγγελίες, Δικαστήρια). Αυτό συνεπάγεται οικονομικό κόστος που δύσκολα αντιμετωπίζεται από τους Τσιγγάνους με τις ελάχιστες οικονομικές τους δυνατότητες.

5. Ποιες είναι λοιπόν οι πρακτικές συνέπειες για τους Τσιγγάνους πολίτες όταν υπάρχουν προβλήματα τακτοποίησης της αστικής και δημοτικής τους κατάστασης;

- Η αδυναμία απόδειξης της ελληνικής ιθαγένειας (υπηκοότητας) και η αδυναμία άσκησης όλων των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα του έλληνα πολίτη.
- Η αδυναμία απόδειξης των προσωπικών στοιχείων και της ταυτότητας του προσώπου.
- Η αδυναμία έκδοσης πιστοποιητικών από τους Δήμους και τις Κοινότητες για να χρησιμοποιηθούν για έκδοση ταυτότητας, εγγραφής στο σχολείο, κοινωνική ασφάλιση, ασφάλιση υγείας, λήψη επιδομάτων από την Πολιτεία, λήψη διπλώματος οδήγησης ή άδειας εργασίας.
- Η σύγχυση ως προς την ταυτότητα ενός προσώπου που μπορεί να δημιουργήσει εμπλοκή σε θέματα απονομής της δικαιοσύνης και έκτισης ποινών.
- Η αυξημένη παραβατικότητα.
- Η αδυναμία απόδειξης συγγενικών σχέσεων και γάμου όπου χρειάζεται.
- Η εμπλοκή σε παράνομα κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων ή υιοθεσιών που στιγματίζουν κοινωνικά μια ολόκληρη κοινωνική ομάδα.
- Η αδυναμία της χρήσης κάποιων ευνοϊκών πολιτειακών ρυθμίσεων σε θέματα προνοιακής, εκπαιδευτικής ή στεγαστικής πολιτικής.
- Η εύκολη χειραγώγηση τους και η αδύναμη θέση τους σε ζητήματα ακόμη και παράνομων δραστηριοτήτων.
- Η διαιώνιση του προβλήματος στα παιδιά τους με την αδυναμία νομίμων δηλώσεων στα Ληξιαρχεία, όταν γεννιούνται παιδιά εφόσον οι γονείς δεν έχουν τακτοποιημένη την Αστικοδημοτική τους κατάσταση. Μπορεί ακόμη να δημιουργούνται και νέα προβλήματα όταν στα νεογέννητα παιδιά που πρέπει να δηλωθούν δίνονται αναγκαστικά λανθασμένα στοιχεία καταγωγής π.χ. η γιαγιά ή η θεία δηλώνεται ως μητέρα, ο παππούς ή ο θείος ή ο οποιοσδήποτε σαν πατέρας κ.ο.κ.

6. Ποιες είναι οι αιτίες δημιουργίας του προβλήματος;

Γενικές αιτίες:

- Θεσμική έλλειψη πληροφόρησης του γενικού πληθυσμού για τις υποχρεώσεις του πολίτη σε σχέση με την τακτοποίηση της Αστικοδημοτικής κατάστασης και των συνεπειών της σε περίπτωση που αυτή δεν γίνει.

- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στις υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. για συναλλαγή με ειδικές ομάδες πολιτών με γνώση των ειδικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και των ειδικών συνθηκών στις οποίες ζουν. Τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών που λειτουργούν αρκετά αποκεντρωμένα δε στελεχώνονται από προσωπικό με εξειδικευμένες γνώσεις και παραπέμπουν τα περιστατικά πάλι στις αρμόδιες Υπηρεσίες των Δήμων ή αργούν υπερβολικά να προχωρήσουν σε λύσεις του προβλήματος όχι με ευθύνη πάντα με ευθύνη δική τους.
- Έλλειψη ενδοϋπηρεσιακής επικοινωνίας των ληξιαρχείων και των δημοτολογίων ή μητρώων αρρένων στους Δήμους μεγάλων αστικών κέντρων που εξαναγκάζει τους πολίτες να τρέχουν οι ίδιοι από το Ληξιαρχείο στο Δήμο και το αντίθετο για να διεκπεραιώνουν υποθέσεις τους, παρόλο που υπάρχουν και οι δύο Υπηρεσίες στον ίδιο Δήμο και συνήθως έχουν μηχανογράφηση.
- Έλλειψη κάποιου εξειδικευμένου, αλλά εκλαϊκευμένου συνοπτικού εγχειριδίου για άμεση ενημέρωση των πολιτών, όσο και των υπαλλήλων που εμπλέκονται στα θέματα αυτά. Είναι συνηθέστατο το φαινόμενο ένας υπάλληλος να γνωρίζει αυστηρό το αντικείμενα του και να μην μπορεί να δώσει γενικότερη ενημέρωση για επίλυση ενός θέματος.

Ειδικές αιτίες που συντρέχουν για τους Τσιγγάνους πολίτες :

- Αναλφαβητισμός και γενικότερα έλλειψη εκπαίδευσης στο μεγαλύτερο πληθυσμό των τσιγγάνικης καταγωγής Ελλήνων που συνεπάγεται την πλήρη ή την μερική γνώση των ζητημάτων αυτών και τη σημασία της τακτοποίησης τους.
- Άρνηση προσαρμογής στις απαιτήσεις της Διοίκησης λόγω μιας γενικότερης αμφισβήτησης του ρόλου της.
- Διαρκής μετακίνηση εποχιακά απασχολούμενων Τσιγγάνων.
- Απροθυμία ή άρνηση των δημοτικών αρχών να καταγράψουν τσιγγάνικο πληθυσμό στα όρια τους λόγω των «συνεπειών» που μπορεί να έχει η μονιμότερη εγκατάσταση Τσιγγάνων σε μια περιοχή και της αντίδρασης που μπορεί να δημιουργηθεί από τον υπόλοιπο πληθυσμό παρόλο που συχνά οι Τσιγγάνοι χρησιμοποιούνται ως εύκολα χειραγωγούμενη εκλογική πελατεία.
- Η δυσκολία πρόσβασης των Τσιγγάνων στις αρμόδιες υπηρεσίες λόγω των πρακτικών δυσκολιών εξαιτίας των συνθηκών της ζωής τους (εγκατάσταση σε καταυλισμούς μακριά από το πολεοδομικό συγκρότημα, συχνά χωρίς ή με κακή συγκοινωνία, ανάγκη μετακίνησης της μητέρας με όλα τα παιδιά της), της απόρριψης που συχνά αντιμετωπίζουν και της δικαιολογημένης ανάπτυξης αισθήματος πολιτών β' κατηγορίας καθώς και της δυσκολίας επικοινωνίας με τους υπαλλήλους με διοικητικούς όρους ειδικά όταν συναντούν απροθυμία εξυπηρέτησης από αυτούς.
- Η έλλειψη ειδικών κέντρων υποστήριξης και συμβουλευτικής ή υπαλλήλων που να γνωρίζουν ακόμη και τη γλώσσα τους σε περιοχές μεγάλης συγκέντρωσης Τσιγγάνικου πληθυσμού.

7. Ποιες είναι οι ενδεικνύμενες ενέργειες από την πλευρά των αρμοδίων υπηρεσιών και των φορέων υποστήριξης Τσιγγάνων για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού;

Οι Τσιγγάνοι, όπως και μεγάλο μέρος των Ελλήνων πολιτών, κατέχονται από αισθήματα δυσπιστίας απέναντι στη Δημόσια Διοίκηση και αμφισβήτησης των προθέσεων του Κράτους απέναντι τους.

Η σταδιακή απόκτηση εμπιστοσύνης που θα οδηγήσει και στην ευκολότερη κατανόηση των θεσμών από την πλευρά τους απαιτεί μια σειρά ενεργειών από τους φορείς της Πολιτείας, που συνίστανται εύληπτη πληροφόρηση, για την υποχρέωση που αφορά στην τακτοποίηση της Αστικής και Δημοτικής κατάστασης (δήλωση ληξιαρχικών γεγονότων, διερεύνηση του καθεστώτος Αστικής και Δημοτικής κατάστασης του προσώπου, παραπομπή σε αρμόδιες Υπηρεσίες).

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ, οι ενέργειες που μπορούν να γίνουν από τις Δημοτικές Υπηρεσίες είναι:

- Διερεύνηση Δημοτικής κατάστασης των Τσιγγάνων που ζουν στα όρια τους και καμπάνια ενημέρωσης των ζητημάτων αυτών στους τόπους εγκατάστασης τους σε συνεργασία με δικούς τους συλλογικούς φορείς (π.χ. σωματεία).
- Προτροπή για δήλωση ληξιαρχικών γεγονότων στα Ληξιαρχεία και στα Δημοτολόγια των Δήμων όπου ανήκουν, καθώς και ενημέρωση για την χρησιμότητα αλλά και για την υποχρεωτικότητα της δήλωσης αυτής.
- Ενημέρωση για το ρόλο των Ληξιαρχείων και Δημοτολογίων και του τρόπου συναλλαγής με αυτές τις Υπηρεσίες.
- Επισήμανση των γεγονότων που χρειάζονται δήλωση στο Ληξιαρχείο που είναι: γέννηση, βάπτισμα ή ονοματοδοσία, γάμος - πολιτικός και θρησκευτικός σε επίσημο δόγμα αναγνωρισμένης θρησκείας (όχι Τσιγγάνικος), διαζύγιο, αλλαγή στο καθεστώς πατρότητας των παιδιών, υιοθεσία, αφάνεια, θάνατος.
- Συμβουλευτική υποστήριξη, ώστε οι δηλώσεις να γίνονται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την τέλεση του γεγονότος αλλά και οποτεδήποτε υποπέσει στην αντίληψη των υπαλλήλων με την παρατήρηση ότι υπάρχει ένα μικρό διοικητικό πρόστιμο που δεν είναι αποτρεπτικό.
- Ευελιξία και ανεκτικότητα των υπαλλήλων που στελεχώνουν τις δημοτικές υπηρεσίες, συνεργασία και διάθεση για περισσότερη εξυπηρέτηση λόγω των μικρότερων επικοινωνιακών δυνατοτήτων των Τσιγγάνων.

8. Τι πρέπει να γνωρίζουν οι Τσιγγάνοι πολίτες για την τακτοποίηση της αστικής και δημοτικής τους κατάστασης και τις συναλλαγές τους με τις Εμπλεκόμενες Υπηρεσίες (Ληξιαρχεία, Δημοτολόγια, Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών);

Κάθε δήλωση στο Ληξιαρχείο ακολουθείται από τη σύνταξη ληξιαρχικής πράξης, αντίγραφο της οποίας δίδεται στον πολίτη και την προσκομίζει στον Δήμο (Τμήμα Δημοτολογίου) στον οποίο έχει την οικογενειακή του μερίδα.

Η οικογενειακή μερίδα που τηρείται στα Δημοτολόγια του κάθε Δήμου (ή Κοινότητας) αποτελεί το αρχείο της προσωπικής κατάστασης του κάθε πολίτη, με την καταχώριση κάθε γεγονότος που τον αφορά. Η οικογενειακή μερίδα συντάσσεται με βάση το πρόσωπο του συζύγου (άνδρα) και προϋποθέτει βέβαια έγκυρο γάμο καταχωρημένο στο Ληξιαρχείο.

Κάθε πρόσωπο είναι (ή πρέπει να είναι) εγγεγραμμένο στην οικογενειακή μερίδα του πατέρα του εκτός εάν παντρευτεί ή μεταδημοτεύσει ή διαζευχθεί οπότε αποκτά δική του οικογενειακή μερίδα. Στην οικογενειακή μερίδα εγγράφονται η σύζυγος και τα παιδιά (φυσικά ή υιοθετημένα, γεννημένα σε γάμο ή αναγνωρισμένα εκουσίως ή με δικαστικές αποφάσεις). Σε περίπτωση διαζυγίου ο διαζευγμένος εξακολουθεί να έχει τη δική του οικογενειακή μερίδα είτε είναι άνδρας είτε γυναίκα.

Η καταχώριση στο Δημοτολόγιο είναι αυτή που προσδιορίζει και την ιθαγένεια ενός προσώπου καθώς στα Δημοτολόγια εγγράφονται μόνο τα πρόσωπα που έχουν από τη γέννηση τους ή με πολιτογράφηση την ελληνική ιθαγένεια. Για το λόγο αυτό τα πιστοποιητικά γέννησης που εκδίδονται από τους Δήμους χαρακτηρίζονται και πιστοποιητικά ελληνικής ιθαγένειας.

Η εγγραφή των προσώπων στα Δημοτολόγια και τα πιστοποιητικά που χορηγούν οι υπηρεσίες αυτές, παρέχουν όλες εκείνες τις πληροφορίες που αφορούν στο συγκεκριμένο πρόσωπο και την προσωπική και οικογενειακή του κατάσταση. Από τις εγγραφές αυτές αποδεικνύονται οι συγγενικές σχέσεις και από αυτές τα κληρονομικά δικαιώματα των προσώπων.

Από τα Ληξιαρχεία εκδίδονται αντίγραφα ή αποσπάσματα ληξιαρχικών πράξεων γέννησης, γάμου, θανάτου και κάθε μεταβολή που έχει σχέση με τα γεγονότα αυτά.

Από τους Δήμους (και τις Κοινότητες) εκδίδονται μια σειρά πιστοποιητικών τα βασικότερα των οποίων είναι:

1. Πιστοποιητικό γέννησης ή ελληνικής ιθαγένειας
2. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
3. Πιστοποιητικό πλησιέστερων συγγενών

Όλα τα παραπάνω πιστοποιητικά εκδίδονται τόσο από τις ίδιες τις Υπηρεσίες όσο και τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) και προϋποθέτουν την ύπαρξη αστυνομικής ταυτότητας ή κάποιου άλλου επίσημου εγγράφου αναγνώρισης του προσώπου. Για την έκδοση δελτίου αστυνομικής ταυτότητας χρειάζεται η έκδοση πιστοποιητικού γέννησης από το Δήμο ή την Κοινότητα στην οποία το πρόσωπο είναι εγγεγραμμένο.

Σημαντικό είναι ότι έχει νομοθετηθεί και ισχύει ο θεσμός της χορήγησης δωρεάν νομικής βοήθειας, σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και όσοι παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες σε Τσιγγάνους, μπορούν να απευθύνονται στους κατά τόπους Δικηγορικούς Συλλόγους για να ζητούν την ενεργοποίηση του δικαιώματος αυτού για τους Τσιγγάνους πολίτες.